

EUSEC-RD CONGO

Nagy Sándor ezredes¹**Az Európai Unió kongói missziója
„EUSEC-RD Congo”****Abstract**

The European Union's mission to the Congo, the EUSEC RD Congo, started in 2005, now 10 years of operation in the Congolese security sector, within the territory of the Congolese national army rebuilding. The initial mandate continued expansion made it possible to engender over the years is the condition of a previous target that the state power is a pillar, the army starts on the road, which provides for the environment and capacity to prepare from performing the duties of sovereignty and territorial territory integrity.

I. Bevezetés

Az EUSEC RD Congo az Európai Unió missziója a Kongói Demokratikus Köztársaságban, amely az egyik legjelentősebb az afrikai kontinensen, és már több mint 10 éves múltra tekint

---

¹ a Magyar Honvédség tisztje

EUSEC-RD CONGO

vissza. A 2005 júniusában alig 10 fővel megalakult, a hadsereg és azon túlmutatva a biztonsági szektor stabilizálásában résztvevő szakértői misszió a Kabila vezetés kifejezett kérésére került létrehozásra. Laurent Désiré Kabila², a jelenlegi elnök apja 2001-es meggyilkolása jelentős hatalmi úrt okozott az országban, ott, ahol már évek óta csak a fegyverek tettek törvényt, ott, ahol a lakosság szinte a gyarmati sorból való, 1960-as felszabadulás óta nem ismerte a békét. Az afrikai országokhoz hasonlóan itt is egyfajta öröklődő hatalomátvitelre került sor, hisz az addig a „papa kisfiaként” kezelt, Joseph Kabilát³ hívták a korábbi rezsim vezetői az ország vezetésére. Kabila vezérőrnagy, mint a hadsereg szárazföldi erőinek vezérkari főnöke nem igazán volt felkészülve az ország vezetésére, de belátta, hogy béke vagy viszonylagos békés állapot nélkül nem tudja kivezetni ezt a szinte európai kontinensnyi országot a bizonytalanságból.

2006-os elnökválasztást megelőzően elengedhetetlenül szükség volt a romokban heverő állami apparátus, a meglehetősen önműködő, de korántsem hatékony hadsereg és a rendőrség talpra állítására. Ez azonban az akkori, de még a jelenlegi helyzetben sem megy a nemzetközi közösség támogatása nélkül. Felismerve tehát a legszükségesebb lépéseket, a kongói vezetés azzal a kéréssel fordult az Európai Unióhoz, hogy szakértői misszióval vegyen részt a biztonsági szektor fontos részét képező hadsereg újraépítésében. Az EU

---

² Laurent-Désiré KABILA: A Kongói Demokratikus Köztársaság elnöke 1997. május és 2001. január között. Nemzeti hős. <https://www.universalis.fr/encyclopedie/laurent-desire-kabila/> (letöltés időpontja: 2015. 08.21.)

³ Joseph KABILA: A Kongói Demokratikus Köztársaság jelenlegi elnöke. Második mandátumát tölti 2011-től. <https://www.universalis.fr/encyclopedie/joseph-kabila/> (letöltés időpontja: 2015. 08.21.)

EUSEC-RD CONGO

tanácsa eleget téve a kérésnek megkezdte a misszió megszervezését, 2005. június 8-án meghozta határozatát, és az EUSEC RD Congo misszió 2005. június végén hivatalosan is megkezdte, igaz csupán 8 fővel, a francia JOANA tábornok⁴ parancsnoksága alatt a munkát. Az uniós tagországok hozzájárulása eredményeként a misszió folyamatosan bővült létszámában és a felelősségi területeket érintő projekteket illetően is. Az első időszak rendkívüli erőfeszítései, de az utána következő mandátumok szakértőinek munkája is bizonyította, hogy a kaotikus helyzet és a sokszori belső ellenállás ellenére is sikerült olyan munkát végezni, amely nem csak a tagországok, hanem a nemzetközi szereplők elismerését is kivívta.⁵

Sokszor alakult ugyan ki belső vita az európai tagországok között a misszió hatékonyságáról, de tudni kell, hogy az idő múlását és a vele párhuzamosan végzett munka értékelését nem szabad európai mértékkel mérni. Az EUSEC-RDC misszió tagjaként négy évet töltve a hadsereg építési feladatokban, állítom, hogy munkánk eredményei igazolják azt a hatalmas erőfeszítést, amely talán nem mindig volt látható és számokban mérhető a külső szemlélők számára. A misszió jövőjéről kialakult elképzelések, a „*megszüntetni – tovább folytatni – átalakítani*” dilemma feloldódni látszik, hisz a 2015-ös mandátum a megkezdett munka csökkentett létszámkeretek

---

⁴ Pierre-Michel JOANA vezérőrnagy (francia) 2005. június és 2008. február között az EUSEC RD Congo misszió vezetője www.operationspaix.net (letöltés időpontja: 2015.08.21.)

⁵ BESENYŐ János: Beszámoló a kongói EUSEC misszióról, Sereg Szemle, VII. évfolyam, 1. szám, 2009. január-március, 45-52. oldal, http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/28301/s_sz_2009_1.pdf (letöltés időpontja: 2017. 03.02.)

EUSEC-RD CONGO

közötti folytatásáról szól.⁶ Vétek lett volna abbahagyni csupán azért, mert nem hozta a korábban meghatározott időre a célok megvalósulását.

A 10 éves munka tehát minden nehézség ellenére is olyan gyümölcsöt hozott, hogy a FARDC immáron egyre inkább saját erejéből is képes az alapvető feladatai végrehajtására, de a 2005-ben megkezdett feladatok további szakértői támogatása szükséges.

II. A Kongói Demokratikus Köztársaságban kialakult konfliktus eredete

A Kongói Demokratikus Köztársaság (1997-ig Zaire) a Nagy Tavak térségében kialakult fegyveres konfliktusok középpontjában volt és van még bizonyos szinten jelenleg is, amelynek több okát is fel tudunk sorolni. Ezek közé tartozik a természeti kincsek kiaknázása és kezelése körül kialakult a visszaélésekre lehetőséget adó rossz eljárások az állam részéről, a nemzetiségi konfliktusok elmélyülése, a posztkoloniális határok kérdése, a konfliktusok okozta menekültáradat, a külföldi fegyveres beavatkozások.

Az 1996-97 között lezajlott, első kongói háború elvezetett a hosszú ideig diktatórikus hatalmat gyakorló Mobutu Sese Seko⁷

---

⁶ A misszió sorsáról komoly viták folytak a tagállamok között, ahol több esetben is nyilvánvalóvá vált az európai országok eltérő hozzáállása, illetve az, hogy ki, milyen mértékben kívánt az EU integráns részeként a műveletben ténylegesen is szerepet vállalni. Ez a helyzet tökéletesen megfelel Dr. Kasznár Attila által az EU identitáskeresésével, állapotával foglalkozó cikkében leírtaknak. Bővebben: Dr. KASZNÁR Attila (2008): Az európai identitás és annak hiánya az Unióban. CET: Central European Time: Társadalmi tudományos és irodalmi folyóirat. 13-16. o.

EUSEC-RD CONGO

elnök bukásához. Laurent-Désiré Kabila, a „Demokratikus erők Kongó felszabadításáért „(*Alliance des forces démocratiques pour la libération du Congo, AFDL*) fegyveres csoport élén kihasználva a hidegháború végéhez közeledve Mobutu marsall egyre csökkenő nyugati támogatását, illetve Ruanda és Uganda ugyancsak egyre inkább csökkenő politikai és katonai támogatását, megdöntötte Mobutu hatalmát és a Kongói Demokratikus Köztársaság élére került.

Ez a kialakult fegyveres konfliktus vezetett el a második kongói háborúig (1998-2003), amelynek alapvető oka a politikai instabilitásban és a gyenge lábakon álló kongói állam rendkívüli sebezhetőségében rejlett. Ez utóbbi háborúban több mint 10 afrikai ország hadserege, valamint ezek mellett számos kongói és külföldi, illegális fegyveres csoport volt érintve. 1998-tól kezdődően Laurent-Désiré Kabila megpróbálta konszolidálni a hatalmát, ennek érdekében saját kormányában megpróbálta csökkenteni Uganda és Ruanda politikai befolyását. Tette ezt annak ellenére, hogy a kongói állam hatalma és legitimitása az ország jelentős, főként a keleti területén rendkívül gyenge volt. A kongói, ugandai, ruandai tuszi, hutu és angolai illegális fegyveres csoportok tartották ellenőrzésük alatt a kongói területek jelentős részét. E területeket úgymond illegális tevékenységük háttországaként, és a kongói természeti kincsek feletti ellenőrzésért folyó harc terepeként kezelték. A köztük fennálló rivalizálás és a sorozatos összecsapások eredményezték azt az elhatalmasodó és általánossá váló erőszakhullámot, amely a területek ellenőrzésért folyt a konfliktusban érintett csoportok között.

---

⁷ Mobutu Sese Seko: Marsall, Zaire (ma Kongói Demokratikus Köztársaság) elnöke 1965-1997 között. global.britannica.com (letöltés időpontja: 2015.08.10.)

EUSEC-RD CONGO

A Kongó stabilitása megteremtésében rejlő saját érdekeit felismerve, az ezzel a kialakult helyzettel tehetetlenül szemben álló kongói kormányt katonailag támogatta Angola, Namíbia, Zimbabwe és Csád. Kialakult hát a térség országainak kettészakadása az érdekeik szerint húzódo határok mentén.

Globális és átfogó megállapodás az ellenséges szembenállás megszüntetéséről és a kongói átmeneti állapotról (Accord global et inclusif)

A körvonalazódó megállapodás nem lehetett más, mint az ellenséges szembenállás megszüntetése/felfüggesztése és egy átmeneti időszakra való megállapodás, hiszen a béke megteremtésének ezek alapvető feltételei voltak a térségben.

1999-től kezdődően a nemzetközi közösség egyre aktívabb részt vállalt a konfliktus megoldása érdekében folytatott tevékenységekben, amelynek egyik kiemelt területe a hadsereg reformja volt a biztonsági szektoron belül. Több tűzszüneti megállapodás is megszületett ebben az időszakban, mint például 1999. április 18-i Uganda és Kongó közötti. Azonban mindezen pozitív folyamatok ellenére a harcok és a mészárlások jelentősen nem hagytak alább.

1999. július 10-én a zambiai Lusakában a Kongói Demokratikus Köztársaság, Angola, Namíbia, Ruanda, Uganda és Zimbabwe tűzszüneti megállapodást írt alá, melynek célja a kongói területen tevékenykedő valamennyi szembenálló fél közötti ellenségeskedés megszüntetése volt. A Kongó felszabadításáért Mozgalom (Mouvement de libération du Congo, MLC), kongói rebellis frakció kicsit később, 1999. augusztus 1-én írta alá a lusakai tűzszüneti megállapodást. A megállapodás azokat a feltételeket tartalmazta, amelyek szükségesek voltak az egyre kezelhetetlenebbé váló helyzet megoldásához a kongói határ mentén.

EUSEC-RD CONGO

Ezek a következők:

- az illegális fegyverkereskedelem és a fegyveres csoportok kongói területre való beszivárgásának ellenőrzése;
- a nemzeti párbeszéd beindítása (itt a kormány, a civil társadalmi szervezetek és a fegyveres csoportok közötti párbeszédre kell gondolni);
- a biztonsági területet érintő kérdések rendezése, valamint a fegyveres milíciák, csoportok lefegyverzése, integrációja.

Egyaránt a tervek között szerepelt egy katonai bizottság létrehozása, amelyben a szemben álló felek egyenlő arányban képviselőket kaptak, és amely az Afrikai Egységszervezet (OUA)⁸ által kijelölt semleges hatóság felügyelete alatt működik. Ezen túl ugyancsak meghatározta azt koordinációjával, de az ENSZ égisze alatt működő fegyveres erő felállítását is.

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa 2001. február 22-i 1341. számú határozatában felszólította a szembenálló feleket illegális fegyveres erők felszámolására. Ezzel egyidejűleg meghívta a konfliktusban érintetteket egy terv kidolgozására (DDR program), amely a fegyveres erők lefegyverzését, leszerelését és a civil életbe való beillesztésüket célozta meg.

Az ENSZ főtitkár a 2001. június 8-i jelentésében javasolta a MONUC (Az ENSZ kongói missziója) struktúrájának és területi elhelyezkedésének felülvizsgálatát. Az ajánlásnak részét képezte

---

⁸ Afrikai Egységszervezet: Organisation de l'Unité Africaine (OUA) Interetatikus szervezet, az Afrikai Unió elődje, 1963-ban 32 afrikai ország hozta létre az etiópiai Addis-Abeba-ban. 2002-ben alakult át Afrikai Unióvá. <http://www.africa-eu-partnership.org/en/newsroom/all-news/organisation-african-unity-oau-african-union-au-50-year-path-towards-african-unity> (letöltés időpontja: 2015. 08.01.)

EUSEC-RD CONGO

a speciális erők felállítása és az ország keleti, leginkább veszélyeztetett területén való állomásoztatása. Ezek összetétele a következő: egy-egy zászlóalj Kinduban és Kisanganiban, egy tartalék zászlóalj, az országhatárok mentén lévő folyók és tavak ellenőrzését végző alegységek (főleg uruguayi speciális vízi és repülőerők), valamint egyéb speciális alegységek, főként műszaki szakcsapatok. A Biztonsági Tanács 2002. december 4-én a 1445. számú határozatában elfogadta a főtitkár javaslatait, valamint ezzel egyidejűleg a MONUC erők létszámát 8700 főre emelte, ami még így is képtelen volt a feladatát hatékonyan ellátni.⁹

2002. december 17-én a Kongói Demokratikus Köztársaság kormánya és a konfliktus többi résztvevője a dél-afrikai Sun Cityben aláírta az „**Accord global et inclusif**” néven ismert megállapodást, amely lényegében a Kongói Demokratikus Köztársaság zavaros jelenkori történelme lezárását célul kitűző átmeneti időszakról rendelkezett. A megállapodás alapját az 1999-es Lusakai megállapodás¹⁰ (*Accord de Lusaka*) képezte, amely már előrevetítette az elengedhetetlen fegyverszünetet, valamint a 2002. február és április között megszületett az „*Inter-kongói bárbeszéd határozatai*” „Ez az új megállapodás előíranyozta az ellenséges szembenállás megszüntetésének

---

⁹ BESENYŐ János: Új trend az afrikai békefenntartásban - Sereg Szemle, VII. évfolyam, 2. szám, 2009. április-június 54-62. oldal, http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/28301/s_sz_2009_2.pdf (letöltés időpontja: 2017.04.11.)

¹⁰ **Accord de Lusaka:** Tűzszüneti megállapodás, amit 1999. július 10-én írt alá a zambiai Lusakában Angola, a Kongói Demokratikus Köztársaság, Namíbia, Ruanda, Uganda és Zimbabwe. Augusztus 1-én írta alá Jean-Pierre Bemba az MLC (Mouvement de libération du Congo) vezetője, majd augusztus 31-én az RCD (Rassemblement congolaise pour la démocratie) 50 képviselője www.congoline.com (letöltés időpontja: 2015.07.20)

EUSEC-RD CONGO

szükségességét a kongói fegyveres csoportok és a kormány erők között, valamint meghatározta a politikai átmeneti időszak lehetséges módozatait. A régen várt folyamat első lépcsője az átmeneti kormány megalakulása volt, magába foglalva a különböző politikai pártok és a civil társadalmi szervezetek képviselőit. A megállapodás alapvetőnek tekintette az átmeneti alkotmány megalkotását, amely meghatározta a végrehajtó, törvényhozói és bírói hatalmi ágak korlátait, de ezeken túl a hadseregre vonatkozó szabályozásokat is. A megállapodás alapvető prioritásként határozta meg a kongói államhatalom demokratikus alapokon történő újraépítését, valamint a biztonsági szektor (RSS) reformját.

III. Az átmeneti időszak és az EU részvétele a kongói stabilizációban

Az EU már az EUSEC-RDC és az EUPOL-RDC missziókat megelőzően a 2004. december 9-én közös döntés alapján létrehozott (*Action commune 2004/847/CFSP*) EUPOL-Kinshasa missziójával jelen volt a Kongói Demokratikus Köztársaságban. Az Európai Unió az ENSZ és más nemzetközi szereplőkkel együtt részt vett az ebben az időszakban még rendkívül gyenge, kialakulófélben lévő államhatalom, az átmeneti alkotmány és a megkezdődő választási procedúra támogatásában, biztosításában.

Az EUPOL-Kinshasa misszió elsődleges feladata a kongói parancsnokság alatt álló, integrált rendőrségi erők szakmai támogatása volt, amely erők szilárdsága, alkalmazhatósága alapfeltétele volt az újjászülető állam létének, az ország belső biztonsága szavatolásán keresztül. Ez azonban csak elméleti feltevésként jelent meg, hiszen a rendőrség egy totálisan szétzilált szervezet volt ebben az időszakban, gyakorlatilag a vele szemben meghatározott követelményeknek, elvárásoknak teljességgel képtelen volt megfelelni. Emellett az EUPOL-

EUSEC-RD CONGO

Kinshasa misszió sem volt képes megfelelő válaszokat adni a rendkívüli sürgősséggel felmerülő szükségletekre. Korlátait a limitált mandátuma jelentette, amely nem biztosított elegendő feltételeket a tanácsadók számára a biztonsági szektor támogatására. A misszió ezen túl csak a rendőrségi erők támogatását célozta meg, de tudni kell, hogy a hadsereg ennél sokkal nagyobb kihívást jelentett ebben a rendkívül labilis időszakban. Számos belbiztonsági, valamint határellenőrzési feladatot látott el a hadsereg, befolyása is sokkal jelentősebb volt a rendőrséghez viszonyítva.

A biztonsági szektor reformján belül a hadsereg egy speciális területet jelentett, és a lehetséges megoldás három meghatározó tényező köré csoportosult:

- **A 2002-es Globális és átfogó megállapodás** (*Accord global et inclusif*), amely magába foglalta a Legfelsőbb védelmi tanács létrehozását, amelynek alapvető feladatát az „Integrált és újra strukturált nemzeti hadsereg” létrehozása direktíváinak meghatározása a régi hadsereg és a fegyveres csoportok bázisán, valamint a védelmi politika megalkotása képezte.

- A 2003. április 3-án elfogadott **Átmeneti időszaki alkotmány**, amely meghatározta a kongói nemzeti hadsereg (FARDC) feladatait, struktúráját, kiemelve a politika mentességét.

EUSEC-RD CONGO

- A **Dar-es-Salaam-i megállapodás**¹¹, amely megerősítette a biztonsági szektor reform (RSS) legitimitását, ugyanis nem tette szükségessé a folyamat továbbvitele szempontjából a 2002-es megállapodást alá nem író fegyveres csoportok vezetőinek egyetértését.

2005 májusában a kongói hatóságok elfogadták a **Hadsereg stratégiai reformjának tervét** (első változat, mivel ez átdolgozásra került), amely meghatározta a szükségleteket, célokat, a lehetséges résztvevő feleket a nemzeti hadsereg létrehozásában, a hadsereg reformja végrehajtása időrendjét a Biztonsági szektor feladatai között.

IV. Az EUSEC-RDC megalakítása

2005. április 26-án a kongói kormány hivatalos felkéréssel fordult az Európai Unióhoz kérve részvételét a biztonsági szektor stabilizálásában immáron a hadsereget illetően is. Az Európai Bizottság elfogadta a kérést és a 2005/355/PESC határozatában 2005. június 8-án döntött az EUSEC-RD Congo misszió létrehozásáról. A kongói kormány kérése már előrevetítette a következő évi, 2006-os elnökválasztás körül feltételezhető biztonsági problémákat. Éppen ezért gondolhatunk arra, hogy Kabila (ekkor még nem megválasztott elnök) ismerve a hadseregben uralkodó helyzetet – hiszen apja 2001-es halála

---

¹¹ **Dar-es-Salaam-i megállapodás:** Tűzszüneti megállapodás, amelyet 2003. november 16-án írtak alá Tanzániában. A megállapodás a Burundi átmeneti kormány és a vele szemben álló CNDD (Mouvement conseil national pour la défense de la démocratie) –FDD (Forces pour la défense de la démocratie) között jött létre. Az Afrikai Unió szerint az abban tett megállapítások vonatkozhatnak a kongói helyzetre is. lcoaf.org/docs/Burundi/accord_global_de_cessez-le-feu_16.11.11.pdf (letöltés időpontja: 2015.07.01.)

EUSEC-RD CONGO

előtt a szárazföldi erők vezérkari főnöke volt – tisztán látta a fennálló problémákat. A hadsereg reformja halaszthatatlan volt, bár tudni kell, hogy rengeteg katonai és politikai vezető profitált a hadseregből kihasználva a költségvetési és a tényleges létszámviszonyok közötti résben lévő pénzek elsikkasztása lehetőségeit. Ekkor a hadsereg úgymond a költségvetés felé bevallott létszáma meghaladta a 350 ezret, de később az EUSEC RDC tevékenysége kapcsán ez a szám kb. 110-120 ezer fő körülire csökkent, de erről a misszió fő feladatainál még említést teszek.

Az EUSEC RDC szoros együttműködésben dolgozott a már korábban itt tevékenykedő EUPOL-Kinshasa, ugyancsak EU-s misszióval, amely később átalakult, és mint EUPOL-RDC működött tovább, a rendőri erők reformján folytatva az elődje által megkezdett munkát.

Az EUSEC RDC elsődleges feladata a kongói hatóságok támogatása és segítése volt a nemzeti hadsereg létrehozásában, de emellett részt vett a különböző fegyveres frakciók integrálási folyamatában is. A misszió parancsnoksága az ország fővárosába, Kinshasába települt, de emellett szakértői csoportok dolgoztak az évek során Kishanganiban (2007. okt.-2010. szept.), Bukavuban és Gomában (2006. januártól), Lubumbasiban (2007. márc.-2008. márc. majd 2010. márciustól) és Buniában (2006. jan.-2009. szept).

Az EUSEC misszió állományának gerincét a tagállamok adták (13 ország szakértői dolgoztak együtt), de ez természetesen kiegészült a helyi lakosságból toborzottakkal, akik a napi ellátásban, az adminisztrációban és a logisztikai biztosításban játszottak fontos szerepet. Az EUSEC RDC fegyver nélküli tanácsadó misszió, de a szakértők zömét aktív vagy nyugállományú tapasztalt katona alkotta.

EUSEC-RD CONGO

Az EUSEC RDC misszió mandátuma az évek folyamán folyamatosan fejlődött, mindig a hadsereg reformja alakulásához és a mindenkori helyzethez igazodott. A kezdeti időszakhoz képest a 2015-ös átalakulásig jelentősen kiszélesedett. Ettől eltekintve még mindig érintve van a kezdeti három fő terület:

- a hadsereg szakértői/technikai támogatása, segítése EU-s szakértőkkel (aktív és nyugállományú, tapasztalt katonai szakértők),
  - a katonai képzés/oktatás területe,
  - a nemzetközi és helyi szervezetek tevékenységének koordinálása a biztonsági szektor reformja érdekében.
- A kongói hadsereg vezetése és szervezése területén nyújtott szakértői/technikai támogatás**

Ez a fajta támogatás elsősorban a hadseregen belül erősen szétzilált adminisztráció újraépítésében és a személyi erőforrások kezelése területén jelentkezik. Ezen belül az EUSEC szakértők azon dolgoztak, hogy létrehozzanak (megszervezzék és felkészítsék) egy hatékony és modern személyzeti adminisztrációt a kongói hadsereg szervezetében felülről lefelé haladva, minden szinten. A kongói kormány beleegyezésével elsősorban szükség volt egy átlátható, kezelhető és ellenőrizhető pénzügyi rendszer létrehozása.

A misszió első jelentős sikere az úgynevezett fizetési lánc „*Chaine de paiement*” létrehozása volt, ami elsősorban a misszió felügyelete mellett működő pénzügyi struktúraként került beindításra annak érdekében, hogy a parancsnoki és a pénzügyi struktúrák különválása megoldódjon. Mindez szintén a pénzügyek áttekinthetősége érdekében történt, bár ez jórészt csak a katonák fizetése és ételmezési ellátása területén volt sikeres. Célként került kitűzésre továbbá az is, hogy a katonák pénzügyi függősége a parancsnokaik felé

EUSEC-RD CONGO

csökkenjen, mert korábban a parancsnokok személyesen kezelték a katonáik pénzét kihangsúlyozva ezzel is a személyes kiszolgáltatottságukat a parancsnokaik irányába. Ez sokszor oda vezetett, hogy a beosztottak csak a saját közvetlen parancsnokukat ismerték el nem tartva tiszteletben a parancsnoki hierarchiát, nem beszélve arról, hogy sok esetben a parancsnokok saját gyarapodásukra fordították a katonáik pénzét.

A projekt megvalósítása érdekében szükség volt a hadsereg tényleges létszámának ismeretére. A hadsereg összeírása az EUSEC RDC szervezése és finanszírozása mellett került végrehajtásra két nagy kampány során. Az itt feltárt, a valóságot már sokkal inkább tükröző adatok képezték annak a központi adatbázisnak az alapját, amelyre már el lehetett indítani egy működőképes személyügyi rendszert, és ki lehetett dolgozni a központi adminisztrációs, személyügyi és pénzügyi politikát.

A kongói viszonyok nem tették lehetővé a központi és a katonai körzetek adminisztrációs rendszereinek együttes működését és folyamatos koordinációját, mert a kommunikációs rendszerek gyakorlatilag nem működtek. Elengedhetetlen volt tehát a rendszerek összekapcsolása és az ehhez szükséges informatikai rendszerek kiépítése legalább a kinshasai vezérkar és a katonai körzetek parancsnokságai között. Ez az informatikai fejlesztés az EUSEC segítségével megvalósult, de a működése során rengeteg problémával kellett szembe nézni. Nem csupán a technikai oldalról, de az emberiről egyaránt. Igaz ugyan, hogy a kezelői állomány felkészítésre került, de sokszor a vezetői állomány tudatlansága volt a fő akadály.

Az összeírást követően 2012-ben kezdődött meg a „biometrikus” katonai igazolványok kiosztása nem kis

EUSEC-RD CONGO

nehézség árán, hisz több esetben olyan katonákkal találkoztunk, akik vagy nem vettek részt a korábbi összeírásokon, vagy a hivatalosan már befejezettnak nyilvánított, de tovább folyó integráció során kerültek be időközben a hadseregbe. A katonai igazolvány alkalmas az ujjlenyomat alapján történő azonosításra, és tartalmaz minden személyügyi adatot, ami a fizetések korrekt folyósításához szükséges.

- A katonai képzések újraindítása a hadseregreform konszolidálása érdekében

A hosszú évek óta folyó háborúskodás eredményeként a tiszt és altisztképzés már több mint 20 éve leállt, de nem működött a csapatok kiképzése sem kevés kivételtől eltekintve, ami csak egyes parancsnokok személyes ambícióinak tudható be. Korábban, még Mobutu vezetése alatt több mint 30 különböző katonai tanintézmény működött az országban, de ezek újraindításának reális esélye csak néhány alapvetőre korlátozódott. Ezeket megelőzően azonban beindultak azok a tanfolyamok, amelyek egyáltalán a képzés megismertetését, elfogadtatását szolgálták a katonák körében, mint a civil-katonai kapcsolatok, logisztikai ismeretek, emberi jogok. Ezek mellett a családok érdekében is történtek lépések, bár számuk meglehetősen kevés volt a szükségletekhez viszonyítva. Különböző, rövid idejű, hasznos tanfolyamok keretében célozta meg a misszió a katonafeleségeket és özvegyeket, annak érdekében, hogy ők is könnyebben illeszkedjenek be a civil közösségekbe segítve egyúttal a családok napi életét is.

Az EUSEC RDC misszió a katonai iskolák vonatkozásában főként a technikai oldalt vállalta magára, vagyis felújította, modernizálta az arra alkalmas korábbi iskolákat, megteremtve a feltételeket azok megnyitásához. Az

EUSEC-RD CONGO

oktatás beindítása már a kétoldalú katonai szerződések keretein belül valósult meg főként francia és belga közreműködéssel. Elsőként a Kinshasai parancsnoki akadémia, majd az 1997-től zárva lévő kanangai¹² adminisztrációs (személyzeti és pénzügyi képzést folytató) iskola került modernizálásra, beindításra. Ez utóbbi beindítása jelentette az adminisztráció modernizálása programcsomag végső fázisát, bár nem kisebb feladatot jelent a működtetés sem.

- A biztonsági szektor stabilizálása érdekében tett erőfeszítések koordinálása az ország egész területén, kiemelten a hadseregre vonatkozóan

Természetesen nem csupán az EUSEC RDC misszió vett részt a biztonsági szektor (RSS) stabilizálása feladataiban (számos nemzetközi és helyi szervezet, az ENSZ kongói missziója a MONUC, majd MONUSCO), de szakértelméből kifolyólag vállalta a különböző szereplők általi tevékenységek koordinálását. Tette ezt azért is, mert a kormányzat és azon belül is a védelmi miniszter kijelentette, hogy egyetlen hiteles szervezetet ismer el erre a tevékenységre, és ez az EUSEC RDC misszió, tehát minden ilyen tevékenység és azok finanszírozásának koordinációja csak az EUSEC RDC vezetésével történhet.

V. 2005-2010, az első 5 mandátum

---

¹² **Kananga:** Kasai-Occidental tartomány székhelye. Lakosainak száma a 2012-es adatok szerint 1.061.181 fő <https://www.britannica.com/place/Kananga> (letöltés időpontja: 2015. 07.01.)

EUSEC-RD CONGO

Kissé visszalépve az időben szükség van a mandátumokban meghatározott tevékenységi körök és feladatok rövid áttekintésére, hiszen az évek folyamán a mandátumokban meghatározott prioritások is változtak.

A személyi és pénzügyi adminisztráció modernizálása

A misszió megalakítását követő években a prioritás a pénzügyi hierarchia tisztázása, egy egységes fizetési struktúra kialakítása köré csoportosult. Mint korábban utaltam rá a hadseregen belül nem volt egységes rendszer és a parancsnoki és a pénzügyi hierarchia nem vált el egymástól. Tehát az első lépcső a személyi erőforrások tisztázásához az egységes fizetési rendszer kidolgozása és az EUSEC szakmai és anyagi támogatásával való megteremtése volt. Ez megnyilatkozott több formában is, úgymint a fizetőtisztok felkészítése, a katonai körzetek fizetőtisztjeinek kijelölése és a terepre küldése, azok gépjárművel való ellátása, hiszen a csapatok rendkívül széttagoltan helyezkedtek el. Amikor a katonák meglehetősen rendszerességgel az adott helyeken (általában a parancsnokságokon) megkapták a fizetésüket, ami korábban nem volt természetes, megkezdődhetett a második lépcső a hadsereg összeírása a pontos és főleg valós létszámok megállapítására. Ezt főként az indokolta, hogy a korrekt adatbázis összeállítása és folyamatos pontosítása nélkül csak becslést és a parancsnokok önös érdek vezérelte bevallásaik adta létszámokból lehetett dolgozni. Sok pénz került „kifizetésre” de inkább elsikkasztásra a nem valós létszámok miatt.

A 2007-2008-ban lezajlott összeírási kampány, amit a FARDC és az EUSEC közösen hajtott végre rendkívül komoly felkészülés után, már meglehetősen valós adatokat biztosított a központi adatbázis létrehozásához, amely alapját képezte a költségvetésnek. Ehhez kapcsolódóan egy informatikai

EUSEC-RD CONGO

rendszer került kiépítésre Kinshasa és a 11 Katonai Körzet parancsnokságok között szintén az EUSEC támogatásával. Ehhez kapcsolódóan a rendszer üzemeltetésére kijelöltek központi felkészítésen vettek részt, de munkájuk során mindig szoros együttműködésben maradtak az EUSEC tanácsadókkal.

Ezeket a fázisokat követte egy a pénzügyi rendszer folyamatos ellenőrzését célzó struktúra felépítése és működtetése.

Képzés, oktatás

Az előző területhez hasonlóan az évtizedek óta megszakadt tiszti és altiszti képzés újra indítása szintén nagy kihívást jelentett a misszió számára. A misszió a hosszú közös előkészítő munka során meghatározásra került iskolákat kezdte meg a költségvetés keretei között maradvány felújítani. A prioritást nem volt könnyű meghatározni, de végül is megszületett a sorrend, mely szerint a Kinshasában a Parancsnoki akadémia és a Logisztikai iskola, Kitionában¹³ az Altiszti Akadémia, a Lövész és tüzér iskola, míg Kanangában az Adminisztrációs iskola került az elkövetkezendő évek projektjébe.

Az Altiszti akadémia első évfolyama 2010 végén indult be, amelyet megelőzően a keleti területen dolgozó EUSEC tanácsadók aktívan részt vettek a kiválasztás és felmérés folyamatában. Az Iskola pedagógiai programja tekintetében

---

¹³ **Kitona:** Kinsahasától 300 km-re délnyugatra található, alig 4000 lakost számláló település Bas-Congo tartományban. A belga hadsereg a második világháború után katonai bázist hozott itt létre. A bázis egy része felújításra került. www.adiac-congo.com (letöltés időpontja: 2015.08.23.)

EUSEC-RD CONGO

kétoldalú szerződés keretében a francia hadsereg nyújtott segítséget.

Az iskolák keretein kívül is folyt szervezett, több hetes felkészítés az EUSEC szervezésében és finanszírozása mellett. 2010-ig mintegy 1800, az adminisztrációban dolgozó kongói tiszt és altiszt került felkészítésre 19 helyszínen.

Logisztika

A logisztika modernizációja képezte a harmadik nagy területet, de azt kell mondanom, hogy ez talán nem a kellő alapossággal került előkészítésre. A kongói hadsereg technikai állapota olyan mélypontra volt, hogy az onnan való talpra állítása meghaladta az EUSEC misszió képességeit. A logika diktálta fentről lefelé építkezés során megkezdődött a logisztikai doktrína és az ehhez kapcsolódó szabályzók kidolgozása, a struktúrák kidolgozása és a logisztikai eljárásrendek meghatározása.

A csapatparancsnokok és az egyszerű katonák természetesen nem ezt várták, hanem sokkal inkább az ő szintjükön reméltek változásokat érezni. Igaz, hogy a fő szabályzók megszületése után, ha nem is jelentős, de némi felfogásbeli változás érezhető volt az ellátási rendszerben.

A szociális politika és az emberi jogok

Igaz, hogy ez a két terület külön-külön jelent meg a misszió feladatai között, de rendkívüli módon összefüggenek. A szociális politika kialakítása terén főként a katonacsaládok helyzetére volt szükséges összpontosítani, hiszen a katonák családi hátterének stabilizálása rendkívüli jelentőséggel bír. A nemzetközi partnerekkel való együttműködésben folyt a tevékenység annak érdekében, hogy mind a katonák, mind a családjaik életszínvonala javuljon. A nemzetközi partnerek részéről érezhető volt egyfajta ellenállás a katonákat érintően,

EUSEC-RD CONGO

nem alaptalanul, hisz jelentős számban történtek erőszakos cselekmények a katonák részéről a civil lakossággal szemben. A családok tekintetében már volt némi megértés. Az EUSEC misszió keretei inkább a több területre kiterjedő képzéseket tették lehetővé, amelyek kiemelt figyelmet tulajdonítottak a szexuális erőszak áldozatai ellátási rendszerének kialakítására. Tudni kell, hogy a katonák és a fegyveres csoportok által elkövetett szexuális erőszak szinte a harci cselekmények részévé vált ebben az időszakban.

Kiemelt figyelmet fordítottak az emberi jogok tiszteletben tartására, az e területen való képzésekre, felkészítésekre, amelyek szintén nagy problémát jelentettek és jelentenek ma is nem csupán Kongóban, de Afrika szerte.

VI. 2010-2015, a változások időszaka

Igaz ugyan, hogy a tevékenységi területek kibővítése már 2009-ben az 5. mandátummal megkezdődött, de 2010-re tehetjük az érezhető hatást. Korábban is dolgoztak szakértők a miniszteri kabinet és a vezérkarfőnöki iroda munkatársai mellett, de a tevékenységi kör az 5. mandátumtól a stratégiai szintet is célba vette. 2009-re elkészült a kongói hadsereg reformjának terve, de az időközben tett módosítások miatt csak 2010-ben került bemutatásra a nemzetközi közösség képviselőinek. Az EUSEC RDC a hatékony együttműködés érdekében erre a reformterve épülő Akcióprogramot dolgozott ki, amelyet a kongói védelmi miniszter és a misszió akkori vezetője, Michel tábornok írt alá.

A reformterv 10 fontos pont köré csoportosítja a feladatokat annak érdekében, hogy a hadsereg megfeleljen a vele szemben támasztott elvárásoknak.

Ezek a következők:

- A hadsereg megfiatalítása toborzás útján;

EUSEC-RD CONGO

- Folyamatos képzés és kiképzés;
- A hadsereg modern eszközökkel való ellátása;
- A munka és életfeltételek javítása;
- Az ország védelemének új területi elveken való átszervezése (védelmi zónák és katonai kerületek);
- A megvalósítás új elvek szerinti megszervezése;
- Az erők alkalmazásának újra értelmezése (haderőnemi doktrínák);
- A meglévő katonai infrastruktúrák felújítása és újak építése;
- A hadsereg reform végrehajtási ütemének meghatározása;
- A pénzügyi erőforrások megteremtése.

Annak érdekében, hogy a reform fő célkitűzései kellően alátámasztottak legyenek, az EUSEC stratégia tanácsadói hathatós segítségével, bár nem minden részletének kidolgozásába bevonva, kidolgozásra kerültek a referencia dokumentumok.

- 2009-2010 A kongói hadsereg reformterve
- 2011 A hadsereg szervezetét és működését szabályozó törvény
- 2013 A hadsereg katonái státuszát szabályozó törvény
- 2014 Elnöki rendelet a vezető állomány kinevezéséről
- 2015 A reform végrehajtását felügyelő szervezet létrehozása (kidolgozás alatt)

2012-től kezdődően a feladatok az addigi öttel szemben három tevékenységi kör köré csoportosultak, mint a Stratégiai

EUSEC-RD CONGO

tanácsadás, az Adminisztráció reformja és a Katonai képzés újra indítása. A feladatcsoportok száma csökkent, ami magával hozta a misszió létszámának csökkenését is.

VII. A misszió 10 éves tevékenysége számokban

Természetesen nem lehet teljes hitelességgel összefoglalni a misszió 10 éves tevékenységét, azt a hatalmas erőfeszítést, amelyet a szakértők időt és energiát nem kímélve tettek az eltelt idő alatt. Mégis annak szemléltetésére, hogy a büdzsé nem veszett kárba, néhány számadattal szolgálok.

- több mint 400 szakértő részvétele a misszióban
- 72.5 millió euró a feladatok végrehajtására;
- az összeírás eredményeként hivatalosan 145.000 katona szerepel az központi adatbázisban, ezek több mint 80%-a már rendelkezik a biometrikus katonai igazolvánnyal;
- 195 felújított épület;
- 1550 ágy a katonai iskolák számára;
- 140 felújított iroda;
- fegyverraktárak felújítása mintegy 150000 fegyver tárolására;
- lőszerraktárak felújítása és építése 1200 tonna lőszer biztonságos tárolására;
- informatikai hálózat Kinshasa és a katonai kerületek között.

VIII. Magyar részvétel az EUSEC-RD Congo misszióban

A Magyar Honvédség már a kezdetektől, vagyis 2005-től jelen van szakértőkkel az EU kiemelt afrikai missziójában. Papp István

EUSEC-RD CONGO

nyá. alezredes kezdte a sort. 2005-ben érkezett az akkor megalakuló szervezetbe, részese volt a misszió kezdeti lépéseinek először Kinshasában, majd később Kishanganiban is teljesített szolgálatot. Őt követte, vagyis inkább hozzá csatlakozott Csajági Zsigmond őrnagy, aki pénzügyi szakemberként hathatós támogatást nyújtott a fizetési rendszer kidolgozásában.

Őket követve 2007-2008 között Gerle Zoltán alezredes volt a misszió magyar tagja. Több feladatkört látott el és több állomáshelyen is teljesített szolgálatot. 2008. decemberben váltotta őt Nagy Sándor ezredes Bukavuban, a Dél-Kivu tartomány székhelyén lévő szakértői csoport élén. Ekkor a magyar vezetés alatt francia és svéd katonák teljesítettek szolgálatot a csoportban.

A misszió informatikai rendszere 2007-2008-ban, Kiss Gábor főhadnagy vezetésével üzemelt.

2009. december elején Nagy ezredest Török László alezredes váltotta a bukavui csoportvezetői beosztásban.

Az akkori misszióvezető, Jean-Paul MICHEL¹⁴ dandártábornok kérésére, a Honvéd vezérkar főnöke döntésének megfelelően 2010. május elején Nagy Sándor ezredes visszatért a bukavui tanácsadó csoport élére, ahol ezután 2013 májusáig teljesített szolgálatot. Török alezredes a váltást követően Kishanganiban, majd Kinshasában teljesített szolgálatot különböző beosztásokban, két évet töltött a misszióban.

---

¹⁴ Jean-Paul Michel tábornok: (francia) az EUSEC RDC misszió vezetője 2008. július és 2010. október között. www.operationspaix.net (letöltés időpontja: 2015.08.21.)

EUSEC-RD CONGO

Nagy ezredes a két misszió során négy évet töltött az EUSEC RDC kötelékében óriási tapasztalatot gyűjtve és nagy elismerést szerezve mind a kongóiak, mind a misszió vezetése részéről. A tanácsadói csoportok a missziót 2010-től vezető Antonio MARTINS vezérőrnagy (portugál) döntése alapján átszervezésre kerültek, így a korábbi magyar-francia összetételű csoport helyett először jött létre magyar – román, majd tisztán magyar csoport. A bukavui csoportban Nagy ezredessel dolgozott először Nyitrai Mihály alezredes, majd Lökösházi Béla őrnagy 2012-13-ban.

2013. május elején Nagy ezredest Král Attila ezredes váltotta, akire néhány hónappal később a bukavui csoport felszámolásának feladata hárult. A misszió szervezeti változása következtében csupán a gomai csoport maradt a keleti régióban. Král ezredes a felszámolást követően Kinshasában dolgozott az időközben megalakult mobil tanácsadó csoportban.

Őt 2014-ben Tomolya János ezredes váltotta, aki komoly nemzetközi tapasztalattal rendelkezett.

IX. Dilemmák az EUSEC RDC misszió körül

Az Európai Unió tagországai között, főként a vezető nemzetek tekintetében többször alakult ki vita a missziót érintően. Az évek múlásával a misszió teljesítménye értékelése körül kialakult véleménykülönbségek többször hozták napirendre a kérdést: folytatni, átalakítani, megszüntetni?

Korábban már jeleztem, hogy az afrikai mérce nem lehet ugyanolyan, mint az európai. A misszió mindenkor az aktuális mandátumban meghatározottak alapján dolgozott, de a körülmények hirtelen változásával a brüsszeli döntéshozók nem minden esetben számoltak. A szakértők munkája pedig nagyban függött ezektől az általuk befolyásolni nem tudott körülményektől.

EUSEC-RD CONGO

Elsőként a svéd szakértők kerültek kivonásra a misszióból kormányuk döntése alapján. Szerintük többek között a szexuális erőszak elleni harc nem elég súllyal jelent meg az EUSEC akcióprogramjába. Megjegyzem, hogy ezzel a kongóban rendkívül súlyosan jelentkező problémával sok segélyszervezet, köztük az ENSZ missziója, a MONUSCO¹⁵, a CICR is kiemelten foglalkozott, hogy csak a nagyobbakat említsem. Egyébiránt az EUSEC a hadsereget érintő programok koordinálása során számtalan alkalommal szervezett különböző oktatást a területtel szakértőként foglalkozó szervezetekkel együttműködve, a hadsereg berkein belül. Magam és kollégáim is több alkalommal vettünk részt Dél-Kivu tartományban ilyen rendezvényeken, amelyek több alkalommal a javaslatunkra az érintett települések lakosainak részvételével történtek.

Az EU tagországok közül (gondolok itt főként a misszióban tevélegesen résztvevőkre elsősorban) többek – köztük Németország – a misszió bezárása mellett voksoltak mondván, hogy a 10 év alatt a feladatokat bevégezték, és a jelen helyzet prioritásai máshová tevődnek át. Mások, mint Belgium, amelynek történelmi kötődése Kongóhoz a mai napig is erős, a folytatás mellett szavaztak. Szerintük továbbra is szükség van az európai jelenlétre.

Több kérdés vetődött fel. Ha az EUSEC RDC megszűnik, mi fogja azt helyettesíteni? Ha a misszió marad, akkor milyen formában lesz jelen a jövőben? 2013-at írunk, amikor ezek a kérdések egyre inkább sürgős választ követeltek. A misszió utolsó parancsnoka, Jean-Louis NURENBERG ezredes szerint mindenképpen szükség van egy csökkentett létszámú szakértői

---

¹⁵ MONUSCO: Az ENSZ kongói missziója a stabilitás megteremtése érdekében www.un.org (letöltés időpontja: 2015.08.01.)

EUSEC-RD CONGO

csapatra (10 fő körüli létszám), amelynek a költségvetése 1.5 millió euró körül alakulna. Ezen irányvonal mentén több lehetséges opció is felmerült.

- Egy „mini EUSEC” a kinshasai EU delegáció mellett;
- Egy újabb, de ugyancsak kis létszámú EU misszió (PSDC);
- Egy közös misszió az EUPOL RD Congo-val (20 fő körüli létszámmal).

A harmadik verzió, vagyis az EUSEC RDC és az EUPOL RDC összevonása már többször felmerült, főként költségtakarékossági szempontokból, de minden alkalommal elvetésre került a teljesen különböző feladat és eljárásrendszer miatt. Igaz, hogy meg lehetett volna oldani az összevonást, de csak a logisztika területén. Egy ilyen jellegű misszió lehetőséget biztosíthatott volna a szakértelem és a sok éves tapasztalatok megőrzésére.

A döntés végül megszületett, hiszen az EUSEC RDC misszió 10 éve alatt megszületett pozitív eredmények ellenére még sok-sok tennivaló van az ország biztonsága, stabilizálása területén. Az EUSEC misszió, mint olyan megszűnik, de az EU döntött egy 6 éves 25 millió eurós költségvetésű programról, melynek célja a kongói hadsereg, a FARDC reformjának támogatása és főként folyamatos értékelése. A program a „PROGRESS” (*Programme d'appui á la réforme du secteur de sécurité dans son volet défense*) nevet viseli, melynek jelentése „A biztonsági szektor, azon belül a hadsereg reformjának támogatása”. A program célja, hasonlóan az EUSEC RDC programjához, a kongói Védelmi Minisztérium szerveinek megerősítése, a személyügyi és pénzügyi adminisztrációs rendszer támogatása, ehhez kapcsolódóan a hadsereg személyi állománya létszámváltozásainak nyomon követése. Ezekon túl a védelmi szektoron belül az elszámoltathatóság érdekében

EUSEC-RD CONGO

működtetett külső és belső mechanizmusok támogatása is a fő feladatok között lesz. Mindezeket Jean-Michel DUMOND, a kinshasai EU delegáció vezetője erősítette meg.

Az új misszió hivatalosan 2015. július elsejével veszi kezdetét egyéves mandátummal, hasonlóan elődjéhez. Érdekessége, hogy a költségvetést az Európai fejlesztési alap (*FED, Fonds Européen de Développement*) biztosítja, amelynek támogatásai korábban védelmi célokat nem érintettek. Az előzetes tervek szerint a programban résztvevő szakértők létszáma 10 fő körüli, de bizonyos, rövid idejű, speciális, jól behatárolható feladatokra külső szakértőket is foglalkoztathat a program vezetője. A program újonnan kinevezett vezetője a belga Johan De LAERE ezredes.

Összegzés

Az Európai Unió EUSEC RD Congo missziója a kongói kormányzat hivatalos kérésre került létrehozásra 2005-ben. Az elmúlt 10 éves működés eredményei és tapasztalatai azt bizonyítják, hogy az elvégzett munka minden nehézség ellenére is meghozta gyümölcseit. Létrehozásra került egy nyomon követhető fizetési rendszer, amivel párhuzamosan a hadsereg állománya összeírásra került. A létszámadatok alapján központi adatbázis épült fel az EU szakértők segítségével. Kiépült az az informatikai rendszer, amely elengedhetetlenül szükséges a folyamatos és „pontos” információáramláshoz a vezérkar és a katonai körzetek között. Mostanra ez a hadsereg átszervezése okán már kiterjed a katonai körzetek adminisztratív irányítását végző védelmi zónák parancsnokságaira is.

A több mint 20 éve leállt tiszt és altisztképzés újraindításának elengedhetetlen feltétele volt a rendkívül leromlott állapotú iskolák helyreállítása, a képzés feltételeinek

EUSEC-RD CONGO

megteremtése. Az EUSEC misszió hathatós támogatásának köszönhetően a legfontosabb iskolák (természetesen a költségvetés és a logika keretein belül maradván) felújításra kerültek, az oktatás megkezdődött. Ezzel megteremtődött a feltétele annak, hogy a hadsereg állomány megfiatalodjon és szakmájukhoz értő vezetők kerüljenek a csapatok élére, korrigálva ezzel a korábbi integráció során az illegális fegyveres csoportokból a hadseregbe kerülők okozta hiányosságokat. Az EUSEC szakértői aktívan részt vettek a képzésre való kiválasztás folyamatában is. Az új program lehetővé teszi, hogy az iskolák működése továbbra is biztosított legyen.

A logisztika területén az EU szakértők szoros támogatása mellett megszülettek az alapvető szabályzók, amelyek mentén elkezdődhet a hadsereg eszköztárának megújítása, természetesen az ország erre biztosított erőforrásainak megfelelően. A felújított és újként felépített fegyver- és lőszerraktárak ugyan nem oldották meg a hadsereg összes ilyen problémáját, de jó példaként szolgálnak a munka továbbvitelére. A biztonság megteremtése érdekében mindenképpen szükség van a hadsereg fegyvereinek megbízható, őrzött raktározására elkerülve, hogy a katonák szolgálati fegyvereikkel kövessenek el erőszakos cselekményeket a lakossággal szemben.

A családok támogatását, a hadsereg és a civil lakosság egymáshoz való közeledését elősegítő projektek segítettek a jobb megértésben és elfogadásban az addig meglehetősen elszeparáltságban élő katonacsaládok és a civil lakosság között. A katonai táborok segélyhelyeinek felújítása megteremtette az alapvető feltételeit a szükséges egészségügyi ellátásnak. A hadsereg berkein belül folytatott képzéseknek köszönhetően létrejött egy komoly létszámú, felkészített állomány, amely tovább tudja vinni a megkezdett projekteket annak érdekében, hogy a katonák elfogadóak és elfogadottak legyenek.

EUSEC-RD CONGO

Mindenképpen fontos kiemelni, hogy ebben a munkában a magyar katonák aktív szerepet vállaltak. A munkánk (mondhatom, mert magam is négy évig részese voltam a feladatoknak) elismerést kapott mind a kongói partnerek, mind a misszió tagja és vezetése részéről. Ezen túl a tagországok is képet kaptak nagyköveteik útján arról, hogy mit és milyen erőfeszítések árán végeztünk a siker érdekében. A bukavui szakértői csoport vezetőjeként többször tájékoztattam a Kinshasába akkreditált EU nagyköveteket.

A misszióban részt vállaló magyar tisztek helytálltak, és ami a legfontosabb, hogy nem csupán Kongó, hanem a térség szakértőivé is váltak, amely szakértelmet nem szabad veszendőbe hagyni. Az afrikai kontinens egyre inkább a figyelem középpontjába kerül, és a jövő tekintetében stratégiai szerepe növekszik. Ennek kapcsán a megszerzett szakértelem és tudásanyag, nem beszélve a személyes kapcsolatokról megőrzendő, az EUSEC RDC missziót megjáró katonákra számítani kell a jövő lehetséges afrikai feladatai során is. Azt gondolom, hogy az új „Progress” nevet viselő programban is hatékonyan tudnánk részt venni, amennyiben ez prioritást élvezne a Magyar Honvédség vezetése részéről.

Irodalomjegyzék

- Accord global et inclusif sur la transition en République Democratique du Congo, signé á Pretoria (République

EUSEC-RD CONGO

- d’Afrique du Sud) www.irinnews.org (letöltés időpontja: 2015.07.15.)
- Az EUSEC RD Congo misszió mandátuma 1-8.
  - BESENYŐ János (2009): Beszámoló a kongói EUSEC misszióról, Sereg Szemle. VII. évfolyam. 1. sz. 45-52. o. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/28301/s_sz_2009_1.pdf (letöltés időpontja: 2017. 03.02.)
  - BESENYŐ János (2009): Új trend az afrikai békefenntartásban. Sereg Szemle. VII. évfolyam. 2. sz. 54-62. o. http://www.honvedelem.hu/container/files/attachments/28301/s_sz_2009_2.pdf (letöltés időpontja: 2017.04.11.)
  - Dr. KASZNÁR Attila (2008): Az európai identitás és annak hiánya az Unióban, CET: Central European Time: Társadalmi tudományos és irodalmi folyóirat. 13-16. o.
  - EUSEC RD Congo brochure 2010.09.22
  - EUSEC RD Congo: Johan De Laere succède à Jean-Louis Nurenberg <http://groupelavenir.org/wp-content/uploads/2015/08/ga3.jpg> (letöltés időpontja: 2015.08.21.)
  - EUSEC: fin du mandat 8 bis et début d’un dernier mandat 2015.juin 21 <http://groupelavenir.org/wp-content/uploads/2015/08/ga3.jpg> (letöltés időpontja: 2015.08.21.)
  - Fin de la mission EUSEC en RDC après 10 ans de service Publié le 22 juin 2015 par Jean-Cornelis Nlandu-Tsasa <http://lesignaldcontinent.over-blog.com/> (letöltés időpontja: 2015.08.21.)
  - Historique de l’opération EUSEC – RDCongo <http://www.operationspaix.net/34-historique-eusec-rdcongo.html> (letöltés időpontja: 2015.07.16)
  - Jean-Paul Michel Expert RSS au sein de la mission PROGRESS chez Fonds Européen de Développement Democratic Republic of the Congo Military

EUSEC-RD CONGO

- Journal officiel de l'Union européenne: Décision EUSEC/1/2012 du Comité politique et de sécurité datée du 2 octobre 2012 relative à la nomination du chef de l'EUSEC RDCONGO (2012/543/PESC) 2012.10.02
- Journal officiel de l'Union européenne: Décision modifiant la décision 2010/788/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo (2014/147/PESC)
- L'échec annoncé de la réforme du secteur de sécurité (RSS) Sébastien Melmot *Sept 08*
- La réforme de l'armée au Congo :bancairisation, réintégration, formation...Nicolas Gros-Verheyde / Congo Grands Lacs, Headline/
<http://www.bruxelles2.eu/wpcontent/uploads/2013/06/RemiseDiplomesCongo@Eusec1203.jpg> (letöltés időpontja: 2015.08.03)
- Laboratoire de Recherche sur la Défense ISBN: 978-2-86592-378-6
- Le Programme Progress succède à la Mission EUSEC /RDC mardi 23 juin 2015 (letöltés időpontja: 2015.08.01.)
- Quelques options pour le renouvellement de la mission EUSEC (maj) Nicolas Gros-Verheyde /Congo Grands Lacs, Missions "Etat de droit"
<http://www.bruxelles2.eu/wp-content/uploads/2010/09/EUSECRDCONGOLogo.jpg> (letöltés időpontja: 2015.07.16.)